

KS starter debatt om sykelønnen

Sykefraværet i kommunene **STÅR PÅ STEDET HVIL** til tross for klare mål om å få ned fraværet. Nå vil KS spørre medlemmene om IA-avtalen bør endres.

Sykefraværet i Kommune-Norge gikk tilbake fra 7,5 prosent første halvår i fjor til 7,4 prosent første halvår i år. Det viser tall som Statistisk sentralbyrå (SSB) har utarbeidet for Kommunal Rapport. Denne statistikken teller kun legemeldt fravær, og teller likt for hele landet.

Kommunene har vært «sykefraværsvesting» sammenliknet med staten og det private næringslivet helt siden den første avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) ble signert i 2001. Partene i arbeidslivet ble enige om at sykefraværet totalt skal ned til 5,6 prosent, men det samlede fraværet var på 6,42 prosent i fjerde kvartal i fjor.

I de 12 årene SSB har laget statistikken for Kommunal Rapport, har det samlede gjennomsnittet i kommunene vært litt under 7,7 prosent. De siste seks årene har det omtrent ikke vært noen endring i det legemeldte fraværet.

Press fra arbeidsgivere

Dagens regjering sier i regjeringsplattformen at «dagens sykelønsordning videreføres.» Likevel blåser det nå opp til en diskusjon om sykelønsordningen fordi dagens IA-avtale skal revideres neste år. Administrerende direktør Olaf H. Thommessen i Bedriftsforbundet er første mann ut. Ifølge ham kan Norge spare 15 milliarder kroner i året hvis vi innfører en karensdag og 80 prosent sykelønn, etter modellet fra Sverige.

Virke mener at karensdager ikke er veien å gå, men vil ha en debatt om hvor høy sykelønnen skal være, hvor lenge man skal ha rett til sykelønn og hvor lang arbeidsgiverperioden skal være.

Spør medlemmene

Nå starter KS en bred prosess og medlemsdialog for å få innspill til hvordan en eventuell ny IA-avtale bør innrettes, opplyser direktør for arbeidsliv Tor Arne Gangsø i KS. Medlemsdialogen skal skje gjennom drøftinger i rådmannsutvalgene, personalnettverk og andre råd og utvalg på administrativt nivå utover

SYKEFRAVÆR

Mest fravær

Kommune	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Endring i prosent 1. halvår 2016-2017
Ballangen	4.728	16	14
Verran	3.849	14	44
Øksnes	5.771	12	45
Karlsøy	3.811	12	8
Lødingen	3.159	11	8
Bjugn	5.120	11	-20
Sande	7.583	10	14
Inderøy	6.716	10	13
Gildeskål	3.173	10	53
Svelvik	4.949	10	17

Kommuner med under 2.000 innbyggere er tatt ut av statistikken.

Minst fravær

Kommune	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Endring i prosent 1. halvår 2016-2017
Midsund	1.581	3	-56
Snåsa	1.891	4	-41
Dovre	2.615	4	-44
Bjerkreim	1.388	5	-15
Sogndal	4.606	5	-19
Kviteseid	1.455	5	-43
Evje og Hornnes	1.944	5	3
Jølster	1.796	5	5
Tynset	3.816	5	-3,3
Selje	1.819	5	-15

Kommuner med under 2.000 innbyggere er tatt ut av statistikken.

De ti største kommunene

Kommune	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Sykefraværsværk 1. halvår 2017	Endring i prosent 1. halvår 2016-2017
Kristiansand	53.042	7	-5
Sandnes	39.561	7	5
Oslo	314.558	7	0
Stavanger	72.798	7	8
Bærum	65.211	7	11
Drammen	39.785	8	-1
Tromsø	48.003	8	2
Fredrikstad	56.233	8	-5
Bergen	151.427	8	2
Trondheim	119.667	8	-1

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

høsten. Deretter vil IA-avtalen være på dagsordenen i debatt-heftet til politikerne og på strategikonferansene som KS alltid arrangerer for toppledere i kommunene etter jul.

- *Bor dagens IA-avtale endres?*
- Det er lagt opp notatsaker til

hovedstyret nderveis i prosessen, og det er hovedstyret som vedtar mandat for nye IA-forhandlinger, trolig i april 2018, sier Gangsø.

Høyreordfører sier nei
Ordfører Andreas Muri (H) i Svel-

vik er ikke åpen for endringer i sykelønsordningen.

- Jeg har i utgangspunktet tenkt at vi ikke trenger å gjøre noen endringer. Vi kan gjøre mye for vi eventuelt trenger å ta det steg. Det viktigste er å legge til rette for at flere kan være på jobb. Gode turnuser og heldid er også viktig. Med økt heldid vil flere føle at de eier egen arbeidsplass. Der har vi nok en vei å gå som kommune, sier han.

- *Sykefraværet i Svelvik var 10 prosent første halvår i år. Hvorfor er det så høyt?*

- Vi la ned skoler for en stund siden, blant annet for å spare penger. Det har vært krevende for de ansatte. Det henger nok noe igjen fra omstillingsarbeidet som ble gjort. Vi har også utfordringer i barnevern og Nav.

Nei fra Bjugn

Ap-ordfører Ogne Undertun i Bjugn forstår at diskusjonen om sykelønn kommer nå. Han avviser likevel endringer.

- Vi ser jo at sykefraværet er lavt der man arbeider godt med arbeidsmiljøet. Slikt sett er det like naturlig å diskutere hvordan man kan motivere arbeidsgivere til å ta sykefravær på alvor. Veldig mange bedrifter og kommuner som har et lavt sykefravær, kan vise til et godt og systematisk arbeid. Slikt sett vil det være en fallitterklæring å skyve ansvaret på arbeidstakere, sier han.

- *IA-avtalen har vart siden 2001 og fortsatt er ikke målet nådd. Er det ikke på tide med andre virkemidler?*

- Det er på tide å gjøre noe, men hvorfor skal man straffe de ansatte? Man kan jo like gjerne gjøre noe med refusjonsordningen for arbeidsgivere. Hvis de har høyt sykefravær over lang tid blant sine ansatte, kunne arbeidsgiver få lavere refusjon fra Nav. Det ville kunne gi bedre effekt på arbeidsmiljøet.

- *Bjugn er blant kommunene som har høyest sykefravær. Hva gjør dere for å få ned fraværet?*

- Etter å ha skiftet rådmann, ordfører og en del ledere benytter vi nå muligheten til å gå gjen-

nom hvordan vi tenker og starte prosesser. Vi jobber med tettere kommunikasjon og tettere oppfølging av den sykmeldte.

- *I årets arbeidsgivermonitor sier kommunene for første gang på fem år at sykefravær ikke lenger er den største utfordringen. Hva tenker du om det?*

- Det mange ting som er viktig, å rangere én utfordring foran en annen er litt lett. De fleste sier at digitalisering er den største utfordringen, men det hjelper ikke hvis arbeidsmiljøet er dårlig.

- Tror på tett oppfølging

Sogndal er blant kommunene som har hatt et lavt sykefravær i 11 år. Jarle Aarvoll (Ap) har vært ordfører siden 2007. Før det var han førstestatskonsulent i Nav Sogndal. Han mener det kan være forbedringspunkter i IA-avtalen, men går ikke inn for radikale endringer.

- Jeg har tro på at når man jobber målbevisst, følger opp sykmeldte og ikke minst har god kultur og vilje, så får man resultater. Man må også akseptere at ansatte blir syke og trenger å være borte fra jobb. Samtidig vet vi at desto lenger man er borte fra arbeidslivet, desto vanskeligere er det å komme tilbake. Derfor er det viktig med rask oppfølging, sier han.

Du kan sjekke sykefraværet i din kommune på vår nettside kommunal-rapport.no.

BERIT ALMENDINGEN, 480 33 259
berit@kommunal-rapport.no

FAKTA

- ◆ Sykefraværet totalt i samfunnet koster **22 milliarder kroner** i året
- ◆ Sykefraværet i kommunene koster **11,5 milliarder kroner**.
- ◆ **En av ti** arbeidstakere i kommunal sektor er borte hver dag.
- ◆ De siste fem årene oppgir rådmenn at sykefraværet er den **største arbeidsgiverutfordringen** i kommunesektoren.
- ◆ I år sier rådmennene at å **hente ut gevinster ved digitalisering** er vanskeligst.

Kilde: KS

Ballangen: - Åpen for karensdag

Ordfører Per Kristian Arntzen (Sp) i kommunen som har hatt høyest sykefravær i årevis, er åpen for endringer i sykelønsordningen.

- Vi pleier ofte å se til Sverige, og der har sykefraværet gått betydelig ned etter at de innførte karensdager. Jeg tror kanskje vi bør

se litt på det, sier Arntzen.

- *Karensdag vil ikke virke for det legemeldte sykefraværet, som i størst grad drar opp fraværet?*

- Ja, men det kan kanskje føre til en annen holdning. Kanskje vi har det litt for godt og lett.

- *Hva tenker du om at Ballangen har høyest sykefravær år etter år?*

- Det er statistikk som vi ikke glade for. Men saker om temaet blir ofte litt underlige. Folk som

sliter med helsa, blir stigmatisert, og jeg tror ikke befolkningen i Ballangen er sykere enn resten av befolkningen, sier Arntzen som ble ordfører i 2015.

- *Hvorfor topper Ballangen statistikken?*

- Universitetet i Tromsø er i gang med å undersøke årsaker. Så vil vi sette inn tiltak i samarbeid med Nav. Noe av årsaken kan være at vi har en gruvedrifts-

historie, der folk som har mistet jobben i gruvene ble uføretyngdet. Virkemidlene på den tiden var ikke så gode. Det kan ha ført til en holdning som har smittet i en og to generasjoner.

Sykefraværet i Ballangen koster dyrt, både økonomisk og kvalitetsmessig for tjenestene. Fraværet koster samfunnet 20 millioner kroner i året, inkludert blant annet utgifter til vikarer.

- Vi får refundert omtrent halvparten. Det er klart at noen ansatte er virkelig syke, men hvis vi halverer sykefraværet, har vi gjort et kupp. Vi jobber intenst med saken. En ting er det økonomiske, en annen ting er at mye av dette kanskje har med holdninger å gjøre, og da har personen som er borte fra jobb det kanskje ikke helt bra.